

l'excur- sionisme

ANY IV - N.º 34 - MAIG 1982

la farga

BUTLLETI del CASAL de JUBILATS de SALT

Es distribueix un fulletó-resum del treball de Clusa i Casassas

Girona explica què són i com es faran les segregacions

PUNT
100

En el Punt-Diari, en els darrers dies del mes d'abril, per donar la notícia de com l'Ajuntament de Girona explica com anirà "això de les segregacions", ha il·lustrat la notícia amb una fotografia realment insòlita, ja que avui veure la tan carregada carretera que passa pel Carrer Major, pràcticament sense cap cotxe i en el seu lloc un personatge sobre un cavall passant-hi tranquil·lament, és més un somni que una realitat. Esperem des d'aquí que somnis com aquest en passin més sovint en el nostre poble. No perdem la Fe.

El poble de Salt i de Sarrià és un dels més tranquils de Girona. En el darrer trimestre l'expedient a complir els tràmits financers definitius i el nivell de publicitat i informació, en donarà la idea la

atenció
Sarrià
reser-
veis
tant
l'ob-
eis
la
a

El poble de Salt està a les portes d'assolir la seva segregació, per la qual ha fet un gran esforç. (Foto: Comalat)

EN LA MORT DE JAUME

JAUME MINISTRAL EN EL RECORD

La notícia va ser ràpida, sorprenent... La llegíem el dimarts, 20 de Març, a la primera pàgina del PUNT. Jaume Ministral era mort. El seu traspàs es va produir mentre anava a gravar un dels populars programes del "Dr. Caparrós", dels que n'era guionista. En Ministral havia sabut donar vida a uns textos, que, de la mà d'en Capri, havien esdevingut un èxit televisiu arreu de Catalunya.

En Ministral era un home popular a Girona, més que enlloc. A fora potser no tant, però a la ciutat dels rius era tota una institució... Humorista, irònic, agut, punxant, però sobretot amb una aguda sensibilitat per a connectar amb la fibra de la gent... en Ministral era un escriptor incansable, i un mestre convençut.

Com a mestre, exercia a Barcelona, i era director d'un centre escolar. Els seus articles eren llegits per molts ensenyants, i els seu llibre "Nosaltres, els mestres" va ser un "best-seller" escolar.

Com a publicista i escriptor, omplia pàgines amb articles i escrits els nostres diaris i les nostres revistes comarcals. A PRESENCIA i al PUNT més que a cap altres.

En Jaume Ministral era fill de Girona, del seu rovell de l'ou: La Rambla de la Llibertat, però sempre havia dit que la seva família venia de Salt, i en algun dels seus articles ens explicava com ell anava "amb la seva àvia de Salt" des del nostre poble a Girona, amb les tartanes que feien el transport d'un lloc a l'altre.

Les seves vinculacions amb Salt romandran a través d'una família ben coneguda: La família d'en Benet Illa i Ministral (Cala Sileta).

MARTÍ FITA

EL JAUME MINISTRAL QUE VAIG CONÈIXER

Vaig tenir la sort de poder-lo tractar en els darrers anys, degut a la meva feina de llibreter. Els contactes que vàrem tenir eren molt sobre la seva feina, els seus escrits, comentaris a les revistes, guions televisius i dels seus llibres.

Era molt, atent, amable i senzillíssim. Detestava que el tractessin de vostè. Estava molt content del seu "Dr. Caparrós", la popular sèrie catalana protagonitzada pel famós còmic català Joan Capri.

Si llegint els seus articles hi trobàvem aquella "manera tan sana de collonar", escoltant-lo era molt millor, perquè les deixava anar sense embuts i clarament i sobretot amb serietat. En les dues presentacions dels seus llibres, "Nosaltres els mestres" i "Confessem-nos", que va fer a la Llibreria 22, tant jo com la gent que hi va assistir en sortir-hi convençuts d'aquell home elegant i senzill, seriós i sarcàstic; era un revolucionari i al mateix temps conservador de les coses quotidianes i de la bona educació.

La darrera vegada que vaig parlar amb ell, va ésser primer per telèfon i pocs dies després en va venir a veure a la llibreria per portar-me l'escrit que l'hi vaig demanar sobre Salt i que va sortir publicat en el "Especial de La Farga" dedicat a la independència de Salt (nº 23 de Març de 1982).

En Jaume Ministral restarà per sempre en el meu record, ja que homes com ell, per desgràcia en trobes pocs en el llarg camí de la vida.

Descansi en pau, en Jaume Ministral i Masià, saltenc de cor!

GUILLEM TERRIBAS

MINISTRAL I MASIÀ

Any IV - N.º 34
MAIG 1982

SUMARI

Espigolant.....	2
En la mort de Jaume Ministral...	2
Editorial.....	3
Petanca.....	5
Muntanya.....	5 i 7
Endavant...Comença els descens	8
Converses amb els meus néts...	9
Pàgines centrals.....	10 i 11
Les nostres muntanyes.....	13
Culturàlia.....	14 i 15
Teva/Meva.....	17
Cagaferro.....	19
La vida amb humor.....	19

CONSELL DE REDACCIÓ

Lluís Mateu, Josep Cristòfol, Quim Pla, Miquel Casellas, Joan Arnau, Narcís Burch, Eusebi Cabezas, Martí Fita, Guillem Terribas, Joan Boada, Antònia Bautista, i Joan Torres.

COMPAGINACIÓ I DISSENY

Guillem Terribas

COL·LABORADORS

Màrius Benassai, Carme Bover

DISTRIBUCCIÓ

Joan Roig i Pitu Geli

PUBLICITAT

J. Cebrián

REDACCIÓ

Passeig Verdaguer, n.º. 1
CASAL DE JUBILATS
SALT

IMPRESSIÓ

TIPOGRAFIA-OFFSET PAGÈS
TEL. 42 01 07 - ANGLÈS

D'aquest número de LA FARGA se n'han imprès 1.100 exemplars. Autoritzem la reproducció dels articles esmentant el nom de LA FARGA. —

Dipòsit Legal: GI 356-1981

editorial

COM LA MUNTANYA NO HI HA RES AL MÓN

Prenem paraules manllevades —del poeta— per encapçalar aquestes ratlles. I és que els poetes són els qui, normalment, copsen amb més clarividència la realitat i la problemàtica humana.

Dir que l'afecció a la muntanya a Salt l'ha encetat el Centre Excursionista Saltenc seria una afirmació falsa i injusta. A Salt sempre hi ha hagut muntanyencs il·lustres. No volem donar noms per no ferir la seva modèstia, però en tenim alguns a la punta de la llengua; alguns amb molts anys a la motxilla. Ells han mantingut el caliu i han passejat el nostre nom pels cims i per les comes. Serveixin aquestes ratlles de petit homenatge a aquests saltencs aimants de la muntanya.

Però també és veritat que el muntanyisme saltenc va prendre una nova volada quan un grupat "d'aixebrats" del Casal de Jubilats —"aneu a buscar allò que no teniu", ens deia en pla de retret la mare d'un d'ells— vam començar a sortir d'excursió i, a les vesprades, anàvem rumiant i madurant la idea de crear un Centre Excursionista.

Aquell nucli inicial s'ha convertit en una collita granada de muntanyencs saltencs, joves i grans, que van duent el nostre nom i la nostra ensenya irreductible per totes les tresqueres de la geografia catalana.

Avui LA FARGA obre les seves pàgines als muntanyencs de Salt. L'arbre s'ha fet gros i el seu brancom eixopluga ja molts saltencs.

Avui teniu la paraula.

LA FARGA

Petanca

CAMPIONAT PROVINCIAL PER TRIPLETES

En aquest campionat, el Club Petanca Salt hi participà amb un total de 23 tripletes (15 de sèniors, 3 de dames, 1 de juvenils i 4 d'infantils).

D'aquestes 15 tripletes de sèniors, 10 passaren les primeres eliminatòries. Això féu que es tinguessin moltes esperances de fer quelcom positiu en el campionat i aconseguir un dels tres primers llocs i representar així a la federació gironina en els Campionats d'Espanya de 2.ª Categoria. Però el següent diumenge i últim dia de competició, aquestes esperances es frustraren a quarts de final. Les dues tripletes del club que encara seguien endavant en la competició foren eliminades.

Per altra banda els juvenils van ésser eliminats a les primeres de canvi.

Van ser les dames i els infantils els que van salvar el poc que es podia salvar d'aquest desastre a nivell de club. Les dames feren el 1.er i 4 art., lloc, aquests van ésser aconseguits per les tripletes d'Espinosa i Gamundi respectivament. Els infantils obtingueren també el 1.er. (Torres) i 4 art. (Jou) lloc.

Davant d'aquests resultats cal que ens plantejem què passa en el club. Sobre això, tothom té una idea més o menys però, com ho podem solucionar?

Aquest any no podem dir que no anàvem preparats, perquè de concursos preparatoris se n'han fet forces. Aquí s'ha d'esmentar la gran tasca del nostre president, ja que gran part d'aquests concursos s'han fet gràcies al seu esforç. Després de tot això i en vistes dels resultats obtinguts és molt natural que es senti molt defraudat.

Senyors: cal que fem un pensament i que ens posem tots d'acord, encara que només sigui per salvar el nostre club, que fins ara era el millor de tota la província i ara això, com és molt normal, es posa en dubte.

Muntanya

ACTIVITATS DEL C.E.S.

Aquest mes, el CES té moltes coses a dir. No tan sols dins aquesta quotidiana secció, sinó que podeu veure que aquest número de la FARGA està enterament dedicat a la muntanya, el nostre noble i estimat esport, que sovint la gent no sap comprendre. En aquest sentit, el CES agraeix sincerament al consell de redacció de la FARGA aquesta acció, la qual, com ja veureu si llegiu tots els articles, us ajudarà a comprendre el perquè i el què sentim quan caminem i pugem muntanyes.

L'actualitat del CES els darrers dies ha estat el canvi de president. El company **Jordi Sararols** ha delegat el seu càrrec a **en Quim Ribas**, saltenc

i gran coneixedor de la muntanya i els seus problemes per motius personals. Els seus deures laborals l'impeixen de portar a terme la tasca que el CES necessita. Cal dir al respecte que, quan acabem la temporada, farem l'elecció democràtica entre tots els socis del president en funcions. D'això ja en parlarem al proper número.

Les darreres setmanes han estat caracteritzades per dues o potser tres característiques ben singulars: D'una banda, el mal temps i la gran quantitat de neu dels nostres cims, ens han obligat a ajornar dues sortides, la del 28 de març a Rupit i Tavertet, i el 4 d'abril al Balandrau. A

l'apartat de properes activitats ja veureu el dia que tenim pensat de fer-les. Aitrament, l'escalada sembla que va arrelant dins el CES, la qual cosa invita a pensar els projectes ben seriosos de cara al futur. I en tercer lloc, la densitat d'activitats de les darreres setmanes. És clar que la primavera convida a sortir.

Anem al gra: El proppassat 4 d'abril, en vistes que la sortida al Balandrau havia quedat ajornada, dos companys, en Josep Gamell i en Manel Pavon, varen decidir d'anar al **Puigmal**. Hi havia molta neu i feia un sol molt fort, que deixava la neu ben tova, la qual cosa feia difícil i fatigosa l'ascensió. Però varen arribar a dalt i

varen poder gaudir d'un paisatge totalment alpi. La vista des del Puigmal, quan totes les muntanyes veïnes són nevades, és quelcom que recorda els alts cims dels Alps, ja visitats per la gent del CES.

La Setmana Santa va ésser molt pròdiga en activitats: Els uns varen anar a esquiar, els altres a escalar, i uns tercers al campament del CES, el qual va tenir lloc al Prat de les Pomes, prop de Sant Aniol d'Aguges. Hi van prendre part una dotzena d'amics del CES, que varen gaudir d'un temps immillorable, que els va permetre passar-s'ho pipa i anar a fer sortides al Coll de Sant Marc, Talaixà, Cova del Bisbe, Cova del Lladre i Castell s'Espasa, a on hi varen trobar pedres i utensilis d'èpoques remotes. Els escaladors, varen anar el diumenge 11 d'Abril a fer una "via" a La Barroca, per practicar de cara a fer sortides a l'alt Pirineu i als Alps.

El dia 18 d'abril, una dotzena de socis varen participar a la V^a edició de la ja tradicional Embardissada de la Garrotxa, que va fer el recorregut d'Oix a Baget i tornada, caminant per bucòlics caminets de muntanya. Cal esmentar que foren 1000 persones les que de tot arreu, varen anar a La Garrotxa a "embardissar-se".

A l'hora de redactar aquest article falten poques hores per anar a les Agulles del Puigsacalm a "visitar" el llibre de firmes que allà dalt el CES hi va dipositar fa uns dos anys.

PROPERES ACTIVITATS

1 i 2 de Maig:

Hi ha prevista una sortida als **BESSIBERRIS**, al Pirineu lleidetà. Recomanada per a tots els intrèpids que no pateixin del cor, que no tinguin rodeses de cap, i que sàpiguen escalar.

Per als aimants de la tranquil·litat, estem preparant un campament a algun lloc tranquil i de fàcil accés.

9 de Maig:

El CES organitza una sortida matinal a **LES DEVESES** de Salt, en col·laboració amb el Consell Municipal de Salt a través de la comissió de defensa de Les Deveses. Es tracta d'una sortida que recomanem a tots els saltencs que desitgin conèixer aquest indret que tenim tan a prop i que coneixem tan poc.

16 de Maig:

Hem fixat aquest dia per fer les dues sortides que havíem ajornat per culpa del mal temps: La Rupit-Taver-

tet i la del Balandrau. La primera al Collsacabra i la segona al Ripollès.

29, 30 i 31 de Maig:

IV campament de Primavera del CES, al Pla dels Alemanys (prop de la Salut-St. Feliu de Pallerols). Es tracta d'un lloc de fàcil accés —s'hi arriba amb cotxe—, tranquil i amb possibilitats de fer variades caminades pels voltants. El recomanem a tothom i esperem que no hi falteu.

7 de Juny:

I caminada de la Lluna plena. Sortida inèdita. Pels bells i pedregosos indrets del Cap de Creus sota la llum de la lluna plena, contemplant la sortida del sol, en aquest lloc realment encisador.

Per aquest mes, res més. Recordeu que per a qualsevol aclariment i informació, el local del CES resta obert cada dimecres i divendres de 8 a 9 del vespre. Al següent n^o. de LA FARGA, trobareu més novetats i projectes, que creiem poden anar satisfent les apetències de tots els simpatitzants de la muntanya.

RICARD LLORET I MONER

ACTIVITATS MUNTANYA

El diumenge 11 d'Abril vàrem realitzar l'escalada de la xemeneia de St. Roc de la Barroca. Escalada curta, 90 mts. de recorregut, amb roca bastant descomposta, però molt maca. Vàrem catalogar la dificultat de la via en un IV grau, encara que solament hi ha dos passos complicats

Comença la via, a l'esquerra del monòlit separat de la paret, amb una superació de tres metres molt atlètica i continuaper un pendent descompost de terra, pedres i herba fins a la segona, reunió. Tot és xemeneia ampla, cosa que no permet pujar-la amb la tècnica d'interior.

Després d'aquesta reunió vénen dos blocs empotrats i la 3ª reunió, i el primer pas difícil. Es tracta de pujar uns dos metres amb bones preses fins a un rellex, posar la mà i el peu dret en una fisura i l'altre peu posar-lo el més enlaire possible, a unes preses descompostes, i tot superant-se delicadament, agafar una presa amagada i un arbre, que permeten guanyar alçada amb una relativa seguretat, tot girant el cos cap a l'esquerra, cap al buit. Total uns 5 mts.

Fem ara una reunió per superar el pròxim pas difícil i també complicat de fer. Es clava un clau i, posant el peu esquerre a la paret, fent oposició i mantenint l'equilibri amb la mà esquerra agafant la corda, saltar cap a uns relleus molt fermes a la dreta.

A partir d'aquí i aprofitant una sèrie de relleus i terrasses herboses, arribar al cim, exactament davant l'ermita.

S. Roc de la Barroca. Via de la Xemeneia. IV. Grau.

Components: Quim Frígola, Toni Esquioga, Tans, Manel Pavon, Quim Ribas.

QUIM RIBAS

ENDAVANT... COMENÇA EL DESCENS

Compleixo amb gust l'encàrrec rebut del vostre President d'escriure quatre ratlles sobre l'esquí. És la meva gran afició. Us ho puc dir, tal com va dir Perrin Pelen: "Jo estimo l'esquí perquè passa com a totes les arts. Quant més aprofundeixes en el seu estudi, que vol dir domini, més plaer obtens."

I com tot art, depèn d'una tècnica que hem de dominar per poder disfrutar plenament sense perills.

A totes les persones que estimen practicar un esport sense cap fi lucratiu, i ara parlem de l'esquí, tal com podríem parlar de l'alpinisme i de pocs més, sempre se'ns pregunta (i en el cas de l'esquí de pista, que fem servir una sèrie d'aparells mecànics per pujar) quin és el plaer que sentim al practicar aquest esport. Per què disfrutem tant pujant la muntanya lligats, a un cable i la baixem en pocs instants?

Preguntat així, que és tal com ho diuen les persones que ens fan

aquest tipus de preguntes, ja ens podem imaginar que la persona ens tracta interiorment quasi de bojós o maniàtics.

Seria quasi impossible fer-los entendre el gust que obtenim al dominar les dificultats que la natura, la neu, t'oposa. El pendent que et fa aturar un segon i que t'estira com un bruixot cap a l'abism. No se'ls por dir, perquè no ho entenen, que també es disfruta sentint el relleu del terreny que passa ràpid sota els peus i que es transmet a través de l'esquí, les botes, les cames, fins el cervell.

Quan vas baixant sents l'efecte de la gravetat, la força centrífuga als girs, el risc de trobar una placa de gel que et pot fer perdre l'equilibri. Però tu et domines i no caus. Les cames mogudes pel cap i l'instint et fan d'amortiguador....

Et pares quan l'esforç fet t'obliga, i et gires a mirar el començament de la pista, i et tornes a tirar pel

pendent, embruixat per tot, per les dificultats, per la muntanya..... i s'acaba la pista i tornes a pujar amb els arrastres mecànics. Et relaxes per uns moments amb el silenci, mentre et van pujant i els boscos que vas treessant et comuniquen la seva solitud, silenci i bellesa, els seus contrastos de llum i fosca, de blanc i verd, les seves zones sense petjades, verges...

S'acaba el pujar i decideixes quina pista agafar, els esquís junts, les botes apretades als turmells. El cos relaxat comença a devallar i deixes altra vegada que la neu envolti el teu esperit, tu segueixes, penetra en tu l'esperit d'acció, el pendent et crida, t'espera i t'estira....

ENDAVANT.... COMENÇA EL DESCENS.

MÀRIUS BENASSAI
Girona, Abril 82

" ELS SEUS ULLS SÓN LA SEVA VIDA "

JAUME TARRÚS GALTER

LLICENCIAT EN CIÈNCIES FÍSQUES
ÓPTIC DIPLOMAT

OPTICA TARRÚS, S.A.

Santa Clara, 54 - Tel. 21 37 50 - GIRONA
Dr. Ferran, 1 - Tel. 23 06 61 - SALT

- * Màxima varietat i qualitat en models de montures
- * Graduació de la vista
- * Adaptació de Lents de Contacte
- * Lents de Potència Progressiva
- * Vidres Zeiss

* DESCOMPTE DEL 10% PER A JUBILATS SOCIS DEL "CASAL DE JUBILATS"

CONVERSES AMB ELS MEUS NÉTS

Per L'AVI PAU.

Aquesta primavera, fa just una mesada que l'hem encetada quan escric la conversa mensual, no es pot presentar millor per a tothom. Aigua per al pagès i els camps i dies assolellats que ja comencen a ser calorosos, preludis d'un estiu que ens permetrà gaudir de les refrescades a la piscina saltenca i els diumenges i dies de vacances en les aigües transparentes de la nostra Costa Brava.

Aquestes diades de bon temps, amb els meus néts, durant les vacances escolars, les hem aprofitat per fer alguna petita excursió. Vàrem començar un diumenge per anar a passar-lo a Sant Roc i un altre dia, amb el cotxe, ens vàrem arribar fins al cim de la muntanya on hi ha instal·lat el nou reemissor de T.V.E. de Rocacorba, a punt d'ésser inaugurat. Vàrem deixar Banyoles enrera i per Pujarnol i la font de Sant Nicolau, encara que el cotxe bufava per l'esforç, poguérem deixar-lo reposar davant l'explanada de les instal·lacions de la televisió i a peu després, vàrem arribar al santuari situat damunt la roca corba que li dona nom.

Un dels meus néts, el gran, em va preguntar el perquè d'aquest nom i com fou trobada la Mare de Déu que s'hi venera.

- La primera vegada que jo vaig pujar a Rocacorba, els vaig dir, fa tants anys que quasi no me'n recordo. I en un moment en vaig fer el càlcul. Exactament cinquanta-sis. Jo en tenia onze. Era gran com tu, Sergi -el meu nét gran-. La meua mare, o sigui la vostra besàvia, que cap de vosaltres, menuts, heu conegut, (em dirigia als dos més petits) tenia por que passés fred, i encara que aquesta excursió la vàrem fer en ple mes d'agost, em va equipar com si hagués d'anar al cim del Canigó, que des de Banyoles, quan mires en direcció nord, des d'aquell llac tan bonic que tenen, es veu sempre cobert de neu i lluny. Tan lluny que es troba en un altre país, que es diu França. L'excursió la vàrem fer fins al peu de la muntanya, a un lloc anomenat Sant Maurici, amb autobús d'aquells

tan vells, que avui dia, per veure'ls, us caldria anar a algun museu de l'automòbil i els amos de la companyia d'aquests autobusos eren els mateixos que avui dia ho són dels que cada dia agafem per anar a Girona. Vull dir la T.E.I.S.A., que aleshores se'n deia "La Vella". Els organitzadors de l'excursió, eren uns joves, quasi tots ells universitaris i que avui són metges, advocats o enginyers ja jubilats i que patrocinats per la "Caixa" d'aquells anys, tenien un grup excursionista que es deia "Palestra".

Encara que vàrem sortir de Banyoles quan era ben fosc, al començar a pujar la muntanya, passat Pujarnol les primeres clarors de l'alba ens ensenyaven els camins que havíem de seguir. A Sant Nicolau hi vàrem fer la primera parada i també hi vàrem esmorzar. Ja havíem deixat enrera els estels que aquell firmament més negre que no pas blau ens havia fet de sostre fins aleshores, i l'únic que feia pampallugues era l'estel del matí, que no tardaria també en desaparèixer. Cal pensar que la nostra joventut (teníem molts de nosaltres entre dotze i quinze anys) no ens donava prou empena per dur un pas ràpid. Això feu que fins a les onze del matí no arribéssim al cim. Aleshores hi havia un senyor rector que es deia Mossèn Salvador Sabata, de qui se'n conten moltes anècdotes, que avui no són del cas explicar.

- I tu no ets vares cansar de tantes hores de camí? És clar que sí. I perquè, em va qüestionar un altre, si a Montserrat i a Núria i aquí mateix a Rocacorba i a tants d'altres rodals, s'hi trobaven Mares de Déu que s'apareixien als pastors, ara no ho sentim a dir mai? És que ja no hi ha Mares de Déu. Efectivament, la Mare de Déu de Rocacorba fou trobada per un pastor en una cova, no gaire lluny d'aquí i que, havent dinat, anirem a visitar. D'això en fa moltes de centúries, i fins hi ha un llibre escrit fa més de tres-cents anys que n'explica tota la història.

I el més petit de tots, que es diu Oscar, em va dir: saps avi, perquè m'agrada pujar a la muntanya y encara voldria que fos més alta? Perquè si els àngels són al cel i un dia pugem a una muntanya ben alta, potser els podre veure.

Com contestariu aquestes preguntes que els meus néts em posen? Santa innocència! I que els duril

salle

DECORADOR

Instal·lacions,
Hotels, Bars,
Restaurants, Dicoteques
Interiors.

Oficines y Fàbrica:
Plà de Montfullà s/n.
Tel. 23 11 12
BESCANO (Girona)

L'EXCUR.

QUÈ ÉS L'EXCURSIONISME

Les muntanyes han fet sorgir sempre del cor de l'home els més variats sentiments: Admiració, respecte, por, amor... però mai la indiferència. Al llarg de totes les civilitzacions les muntanyes han esdevingut font inexhaurible de llegendes, de creences, de tradicions de tota mena. Tan aviat han estat convertides en residència dels déus, com se les ha cregut posseïdores de poders misteriosos o temibles.

La influència que indubtablement la muntanya ha tingut sobre la humanitat, barrejat amb les reminiscències d'ancestrals creences, i sumat al natural esperit d'aventura que tots portem a dins, va donar origen a l'excursionisme.

L'home —ja ho hem dit— mai no ha restat indiferent a l'encís de la muntanya. Ningú, ni el més insensible pot romandre-hi indiferent. A través dels temps la muntanya ha atret, per diferents motius, l'atenció dels homes: Els habitants de les altes valls han arribat als cims i han travessat els colls en busca de comunicacions amb les contrades veïnes; i han identificat i han donat nom als pics, a les serralades, a les valls i als colls.

Els caçadors i els pastors han recorregut els paratges a la recerca de cacera i de millors pastures. Altres s'hi han acostat per aquest afany sublim i irreductible de vèncer les dificultats, de descobrir els misteris de lo inconegut, d'escalar les grans altures, d'accedir a lo inaccessible, de contemplar grans horitzons, d'admirar paisatges recòndits: Són els excursionistes, són els escollits, capaços de copsar tota la bellesa, la immensa i variadíssima bellesa de la muntanya i esdevenir-ne enamorats incondicionals. L'amor a la muntanya i l'afany de recórrer-la, de conèixer-la cada vegada més per tal d'estimar-la cada vegada més, és l'excursionisme.

L'EXCURSIONISME A CATALUNYA

No fa pas massa temps —l'any 1976— celebràvem a Catalunya el centenari de la constitució de la primera entitat excursionista al nostre país: l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques, predecessora de l'actual Centre Excursionista de Catalunya. L'Excursionisme a casa nostra, doncs, va néixer coincidint amb el moviment de la Renaixença i sota la seva influència. Aquest fet ha conferit a l'excursionisme català unes qualitats que el diferencien i el distingeixen de l'alpinisme europeu que tenia, i té, la muntanya com a

únic objectiu. A Catalunya, en canvi, el factor principal era l'amor al país i el desig d'explorar el territori tot cercant els vestigis històrics, artístics i arqueològics. Podem dir que davant de l'excursionisme purament esportiu de que imperava a Europa, va sorgir, a Catalunya, un excursionisme primordialment intel·lectual. Primeres figures de la investigació catalana en els camps de la geologia, de la història, de l'arqueologia, del folklore, de les lletres, de la música, de la política, etc., han figurat sempre a les llistes de socis actius del Centre Excursionista de Catalunya i d'altres entitats excursionistes. La llista podria ser interminable, però com a mostra en mencionarem uns quants: Mossèn

L'esperit de retrobament de la terra pròpia i de les glòries del passat que animava els primers excursionistes queda reflectit en els estatuts de la primera entitat, on llegim: "Art. 1.- Amb el fi d'investigar tot quant merezca la preferent atenció sota els conceptes científic, literari i artístic en nostra benvolguda terra se crea una societat que es titularà Associació Catalanista d'Excursions Científiques comprhent aquest terme les distintes rames del saber humà.

Art. 2.- Per a portar a fi aquesta idea, la societat practicarà sortides instructives recreatives dirigint-se als punts que a proposta de la Directiva aprovi la majoria absoluta de socis".

Excursionisme

Cinto Verdaguer, Joan Maragall, Pau Vila, Bosch de la Trinxeria, Maspons i Anglasesell, Carreras i Candi, Víctor Balaguer, Angel Guimerà, Antoni Gaudí, Massó i Torrens, Narcís Oller, Batista i Roca, Pompeu Fabra....

Editat per "Publicacions de l'Abadia de Montserrat", va aparèixer fa un parell d'anys, el llibre d'Estanislau Torres "Excursionisme i franquisme" que deixà constància del paper preponderant que va representar l'excursionisme català en la lluita contra la dictadura. Els qui hem viscut intensament aquella etapa de la nostra història podem efectivament afirmar que el caliu del catalanisme es va mantenir viu, quasi exclusivament, dins de les entitats excursionistes. A Girona, els primers cursos de llengua catalana després de la guerra van ser els organitzats per la Unió Excursionista de Catalunya, l'any 1956 i següents, i en va ser professor el saltenc Ju Bohigas.

Ningú no ens podrà negar que les entitats excursionistes de Catalunya van ser pilar fonamental de la lluita contra el franquisme en els anys de la post-guerra, i que dels seus afiliats n'han sorgit figures destacades —primeríssimes figures— de la política actual.

Les entitats excursionistes han estat veritables ateneus culturals on s'hi ha desenvolupat una tasca importantíssima en totes les branques: Investigació, literatura, folklore, cant coral, teatre, música, història, arqueologia... Per això, el món cultural al nostre país està farcit d'homes i dones procedents de l'excursionisme, que fan o han practicat l'excursionisme. Les col·leccions de butlletins socials constitueixen valuosos documents i són testimonis d'aquesta activitat. Uns butlletins, per altra banda, que van ser les primeres publicacions en català en plena època de la persecució de la nostra llengua.

És tot aquest conjunt de fets el

que ha donat al nostre excursionisme unes característiques peculiars, que l'han diferenciat del de la resta del món.

Si la primera entitat excursionista a l'Estat espanyol naixia, naturalment, a Catalunya fa més de cent anys, Catalunya ha estat també sempre capdavantera en aquesta activitat i en el nombre de practicants. Les primeres grans ascensions, les expedicions a muntanyes més enllà de les nostres fronteres, les grans victòries alpinístiques han estat sempre protagonitzades per muntanyencs catalans. I un detall: La Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya aplega un conjunt de més de 40.000 federats, que representen més del seixanta per cent de tot l'Estat espanyol.

COM PRACTICAR L'EXCURSIONISME?

La pràctica de l'excursionisme és una de les aventures naturals que encara podem dur a terme les persones que vivim i treballem en un món particularment mecanitzat i neguitós. La gran aventura que està fàcilment al nostre abast, encara, és la pràctica d'alta muntanya; un reialme reservat a aquells que són capaços de gaudir de la solitud, de l'espectacle meravellós de la naturalesa, del propi esforç per a superar les dificultats, de la satisfacció de sentir-se adaptat a un ambient natural, de l'emoció de compartir amb un company la joia i les dificultats, la victòria final.

La primavera del 1978 naixia el Centre Excursionista Saltenc, com a nova secció del nostre Casal dels Jubilats. Objectiu: Aglutinar i organitzar l'excursionisme al nostre poble, per tal de donar a conèixer la bellesa variada i única de la nostra terra privilegiada. A tothom qui en tingui ganes i de l'única forma possible de conèixer a fons el país: Tot caminant.

Aquell petit grup d'aficionats a la

muntanya que, ara fa quatre anys va imposar-se la tasca de tirar endavant el C.E.S. ha anat creixent. Ara ja som una bona colla: Nois i noies, joves i persones de més edat, units per la mateixa dèria d'anar a muntanya, agermanats per les mateixes aficions, per la petita aventura que constitueix cada sortida. Hem conviscut alegries i cançons, hem aguantat les mateixes pluges, ens hem ajudat mútuament sempre que ha calgut, ens hem meravellat davant dels mateixos paisatges, hem compartir el menjar i el beure, ens ha acollit la mateixa tenda.

Voleu practicar l'excursionisme? Us convidem a formar part, a integrar-vos, a la nostra gran família. Centre Excursionista Saltenc hi trobareu gent experimentada, disposada a ajudar-vos, a assessorar-vos, a acompanyar-vos en les vostres primeres experiències muntanyenques i a compartir les vostres emocions. Sempre sereu benvinguts. Feu-vos socis del C.E.S.

JOSEP CRISTÒFOL

Les nostres muntanyes: bellesa i servitud

QUAN LA NATURA ÉS BELLESA

Malgrat els disbarats que a través de centenars d'anys s'han fet damunt les nostres muntanyes, la majoria són encara belles. Moltes de les nostres muntanyes guarden encara l'encís de la seva creació.

A les nostres comarques les muntanyes són humanes, i poden ésser trepitjades sense dificultat ni gaire esforç. Són fetes a la mida de l'home, i tot i tenir innegable bellesa, no produeixen l'efecte de deixar l'home a un nivell d'ésser diminut i indefens. Les muntanyes gironines, catalanes, són a l'abast de la mà. En això les diferenciarem dels altíssims Alps, Himalaies o Andes que impressionen tant per la seva altitud, com per les seves pronunciades cingleres. En elles l'home s'hi torna no-res.

Des dels entorns del nostre poble, la vista que hom pot albirar és gratificadora. Si pugeu a Montjuïc, o inclús des d'un edifici elevat de Salt, un cordó de muntanyes, conegudes i estimades, se'ns presenta als nostres ulls. Totes tenen nom... Totes són humanes i destaquen a l'horitzó per les seves formes, naturals, diferenciadores....

El Montseny, el Far, el Puigsacalm, Sant Gregori del Turonal, Santa Bàrbara, La Barroca, Sant Grau, Rocacorba... cadascuna amb la pròpia personalitat, amb la seva silueta destacada, amb la seva cara oberta i l'altra amagada... Tota una cresta de muntanyes, una serralada que enllaça amb l'altra i que en pondre's el sol, dibuixen al capvespre retalls i formes que esdevenen bellíssimes.

Valls, rius, flora i fauna es guarden entremig... Elements que encara miraculosament, s'han salvat del progrés, i que podem salvar entre tots. Tenim, per una banda, la magnífica i romàntica vall del riu Llàmana, una vall encerclada entre els aspres de Finestres, Rocacorba i la Barroca. Si l'atruvessem, se'ns presenten pobles tan rurals com

captivadors: Sant Aniol de Finestres, Sant Martí de Llàmana, Santa Esteve, Llorà.

A l'altra banda el magnífic massís de les Guilleries-Collscabra, i un xic més amunt la serra de Bellmunt i el Puigsacalm.

Les Guilleries i el Collscabra, tenen encara tota la bellesa original, i malgrat l'aparició d'incipients urbanitzacions, tenen el caràcter de bressol de la vella terra catalana.

Si el Parlament de Catalunya ho aprova, les Guilleries-Collscabra poden esdevenir, a no tardar, un nou Parc Natural de Catalunya. Això vol dir que no es permetria alteracions en el seu medi natural que desfiguressin la seva bellesa primitiva: urbanitzacions, àrids, indústries contaminants...

Aquesta zona té encara un to rústic i primitiu, amb unes formes casolanes i inèdites de vida, on es guarden les més pures tradicions de l'any qui-sap-lo.

Aquí, al bell mig dels boscos llòbregos, i dels rius dringaners, els escamots d'en Serrallonga hi campaven a tort-i-a dret, i hi feien les més agosarades aventures. Això als segles XVI ó XVII.

Què més es pot dir, de pobles tan típics com, Rupit, Tavertet, Pruit.... o bé Sant Esteve d'en Bas i Joanetes, que no s'hagi ja dit? Aquests pobles prop de Sau, Cabrera i Aiats prop del Puigsacalm i Bellmunt són dignes de conservar i potenciar, sense que perdin el seu caràcter rústic d'avui. Són pobles integrats en el paisatge, arrelats a la muntanya i conservats en el temps.

Muntanyes belles, per a passejar-hi, fruit-hi, totes elles envoltades per una flora rica, i una fauna variada: bedolls, roures, faigs, castanyers, poblats de pinsans, reietons, picots i mallerengues. Matisos de colors a les fulles d'una vegetació exuberant; corrents d'aigua que remullen els camins, i brollen amb les fonts. Fastuositat en desvetllar-se el sol, melangia en la caiguda persistent de la pluja.

Un paisatge natural, una bellesa nostra, un encís al mig del territori malmès de Catalunya.

LA SERVITUD DEL PAISATGE

Les nostres muntanyes tenen també servituds. Això les esclavitzava, igual com els conqueridors de territoris, que imposaven la seva llei als pobles ingenus perquè no tenien defenses.

El progrés es va imposant damunt les carenes, i desvirtua el paisatge, degradant-lo.

Primer, pals d'electricitat, torres

altíssimes forjades amb ferro que travessen els camins per a conduir volts de tensió a les ciutats de la civilització. Travessen per on els és més econòmic, sense respectar el paisatge més elemental. L'economia s'imposa al paisatge.

Al costat de les torres de ferro, pals de fusta, tallats al mateix bosc, d'algun pi o algun avet, que ja era massa gran. Aquests pals també porten a través dels fils signes de progrés als nostres pobles: diguem-ne electricitat, telèfon o altres.

I apareixen les urbanitzacions, il·legals, incontrolades. Les urbanitzacions, amb el mite de la segona residència, esdevenen indòmites i devastadores enfront del paisatge integrador. Teulats de pissarra, en paisatges de muntanya mitja. Teulats de "Costa Brava" al punt més introbat del Pirineu.

I venen les motos, motos tot-terreny, sorolloses, dominadores, que trenquen la tranquil·litat del món rural. Les motos envaeixen els camins i corriols, i es tornen tot poderoses i frenètiques i senyores que imposen la seva llei, sobre els pobres muntanyencs que cerquen la bellesa del paisatge.

I després els cotxes, els "domingueros", els turistes de muntanya, que ho porten tot muntat, des del "caravaning" a la nevera més sofisticada, les taules plegables, el termo (calent i fred); ah! el ventilador... No hi falta res.

Però moltes vegades hi falta responsabilitat: Deixen els llocs d'acampada més bruts que mai: bosses, plàstics, llaines... La muntanya es converteix en un carrer de la ciutat, un carrer sense papereres.

I la darrera novetat de la servitud de la muntanya: la instal·lació a Rocacorba d'un reemissor de T.V. Això no podia faltar. La tele s'ha de veure bé, i més de cara als "Mundials El "vaixell" de Rocacorba té ja des d'ara "pal major". La tècnica ha vençut el romanticisme!

Les nostres muntanyes encara són belles; però la seva bellesa pot tornar-se artificial, tecnificada... Que no ens passi com en algun país avançat que ja han pensat en ascensors per a pujar a dalt d'una muntanya. Quan arribem aquí, aquest país, ja no serà el nostre país.

MARTÍ FITA

CULTURALIA

BIBLIOTECA MUNICIPAL DE SALT

QUI SOM? D'ON VENIM? CAP ON ANEM?

El "Cicle de Divulgació Cultural sobre la Llengua i Cultura Catalana" que ha organitzat l'Ajuntament de

Girona i el Departament de Cultura de la Generalitat, ens poden ajudar a contestar aquestes preguntes.

A la Biblioteca de Salt ja hem fet tres conferències sobre la Història de Catalunya. Els dies 20 i 23 d'abril, a les 8 del vespre, en fèrem dues més: "Realitat actual de la Llengua", a càrrec d'Ernesta Sala i "Cap a la Normalització", a càrrec de Salvador Sunyer.

També hem fet una tria de llibres que en forma monogràfica, històrica, etc. o bé des de la perspectiva de la sociolingüística ens ajudin a aprofundir en la temàtica tractada a les conferències. Aquests llibres els trobareu tots a la Biblioteca i estan a la vostra disposició.

CATALUNYA

OBRES GENERALS. MONOGRAFIES SOBRE CATALUNYA

CATALUNYA. Realitats. Madrid, Edit. Popular, 1981. 95 pàgs. Col. Parlant Clar.

COMAMALA. Romà. Iniciació a Catalunya. Montserrat, Abadia, 1975. 268 pàgs.

COMAMALA, Romà. El Pi de les

Tres Branques. Montserrat, Abadia, 1977. 234 pàgs.

GRAN Enciclopèdia Catalana. Barcelona, Edicions 62, 1970/1980. 15 volums.

PUIGJANER, Josep M.³. Art i Cultura a Catalunya. Madrid, Grup Promotor/Santillana, 1980. 88 pàgs.

QUÈ ÉS CATALUNYA, per Lluís Casasses... i altres. Barcelona, Edicions 62/Caixa d'Estalvis 1980. 144 pàgs.

VILAR, Pierre. Catalunya dins l'Espanya moderna. 2.ª edc. Barcelona, Ed. 62, 1966. 4 volums.

SOCIOLINGÜÍSTICA

STRUBELL I TRUETA, Miquel. Llengua i població a Catalunya. Barcelona, La Magrana 1981. 278 pàgs.

VALLVERDÚ, Francesc. La normalització lingüística a Catalunya. Barcelona, Laia, 1979. 223 pàgs. Col. Les Eines, 51

VALLVERDÚ, Francesc. Aproximació crítica a la sociolingüística catalana. Barcelona, Edicions 62, 1980. 239 pàgs.

HISTORIA DE CATALUNYA

REGLA, Joan. Història de Catalunya. Barcelona, Aedos, 1969. 3 vols.

RESUM d'Història de Catalunya. Barcelona, Ajuntament, 1980- 63 pàgs.
 SANMARTÍ, Josep M.ª Història de Catalunya. Madrid Grup Promotor/Santillana, 1980- 79 pàgs.
 SOLDEVILA, Ferran. Història de Catalunya. Barcelona, Aedos, 1969- 3 volums.
 SOLDEVILA, Ferran. Història dels catalans. Barcelona, Ariel, 1968- 5 volums.
 SOLDEVILA, Ferran. Resum d'Història de Catalunya. Barcelona, Barcino, 1956- 143 pàgs.
 SOLDEVILA, Ferran. Resum d'Història dels Països Catalans. Barcelona, Barcino, 1975- 189 pàgs.
 VALLS I TABERNER, Ferran. Història de Catalunya. Barcelona, Selecta, 1979- 503 pàgs.

CARME BOVER

CONCURS FOTOGRÀFIC DE "SALT SARDANISTA"

"Salt Sardanista" ha convocat aquesta primavera, per primera vegada, un concurs fotogràfic per tal de fer ressaltar les qualitats plàstiques de la sardana i dels diferents aspectes del poble de Salt.

La participació va superar les seixanta obres i que, com acabem de dir, eren dedicades a "EL POBLE DE SALT I EL MÓN DE LA SARDANA". L'exposició va tenir lloc a les Bernardes del 3 al 12 d'abril, amb molt bona afluència dels socis i també d'aficionats a la sardana i a la fotografia. A la mateixa sala hi havia un llibre-bloc a fi i efecte que tothom pogués reflectir la seva opinió.

Els guanyadors varen ésser els següents:

— Primer premi COLOR:
 Fina Ramió
 — Segon premi COLOR:
 Jaume Bosch.
 — Tercer premi COLOR:
 Josep Pons.

— Primer premi BLANC I NEGRE:
 Maria Solanich
 — Segon premi BLANC I NEGRE:
 Anna Busquets
 — Tercer premi BLANC I NEGRE:
 Lluís Pérez.

El Jurat estava format per Marta Font, Maria Isabel Casal, Joaquim Pons, Lluís Mateu, Ricard Pardo i Lluís Olivé.

EL CATALÀ, COSA DE TOTS

"El català és cosa de tots", dels nascuts aquí i dels vinguts d'altres indrets. El català és patrimoni de tots perquè és la representació més viva de la història de Catalunya i de la seva cultura. La normalització del català és part essencial de la tasca col·lectiva que ens toca portar a terme: la de construir un país per al futur, que tots poguem sentir com a nostre i en el qual valguí la pena de viure.

Aquesta podem dir que és la filosofia de la CAMPANYA PER LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE CATALUNYA, que aquests dies està agafant una embranzida impressionant amb l'ajut de la Generalitat, Diputacions, Ajuntaments i Entitats de tota mena, arreu del Principat.

El Consell Municipal de Salt, mitjançant l'àrea de cultura, va iniciar el mes de juny de l'any passat una campanya per a la normalització en l'ús de la llengua catalana a tots els àmbits de la nostra vida social. La campanya s'inicià el passat 19 de juny amb la projecció en el Cinema Esplai de la pel·lícula catalana "Gran Prix a la muntanya dels invents". També va haver-hi una festa popular infantil amb les Titelles del Grup "Can Panxut". Una audició de sarda-

nes a la Plaça 11 de Setembre de Salt i una altra a la Plaça del Veinat. Exposició a les Bernardes d'"Història i humor gràfic". Arribada de la Flama del Canigó per encendre la Foguera de Sant Joan. I una taula rodona a les Bernardes amb el Tema: "El català i la situació actual".

El mes de març d'aquest any el Consell Municipal va fer una crida a totes les entitats saltenques per tal que aportessin la seva imprescindible col·laboració.

Com a primer pas s'està oferint a totes les entitats un cicle de conferències de divulgació sobre la llengua i la cultura catalana. El cicle pretén donar una visió de la història, la llengua i la literatura del nostre país, per acabar analitzant la realitat actual de la llengua i, sobretot, fer-nos reflexionar sobre les vies de normalització que el català necessita per a consolidar-se com una llengua de futur.

Per a poder tenir més incidència al carrer que és on les llengües fan la seva vida, es pensa oferir a totes les botigues del poble retolacions en català dels seus productes, i molt especialment s'està procurant que el nou mercat de Salt s'estreni amb uns rètols que anunciïn les coses pel seu nom, és a dir, tal com les demanem.

MER FÀBREGA.

L'AVI PITU SERRA

— I a vós, quin és el cim que més us agrada de fer, que feu amb més gust?

— La que jo trobo que més m'agrada i que és una muntanya meravellosa és el Puigsacalm. I no crec que sigui jo sol. És extraordinària.

— I per on la soleu pujar més sovint, Pitu?

— Per tots cantons l'he assolit. Per les Olletes, pels Ganxos, per la banda del Coll de Barcons també l'he fet. I per allà on és més bonic és pel Salt de Sallent. L'aigua t'escup a la cara quan vas pujant; és meravellós veure com cau l'aigua del salt.

— Però el pic o el cim més alt que heu fet quin és?

— Tret de les que ja he dit del Pirineu català, va ser un any que vàrem anar al Gavarnie, al massís de "Vignemale", a França, i en vàrem fer set de tres mil en un dia; ara no recordo els noms concrets. Allà diuen que si has fet el Vignemale ja estàs preparat per fer els Alps, ja que són geleres immenses el que vàrem trepitjar.

— Què vol dir fer vivac?

— Vivac vol dir quedar-te a dormir al cel-ras, mirant les estrelles. Vol dir que t'has hagut de quedar sense pensar-ho a dormir, sense tenda i només amb el sac, sigui per causa de la boira, que és dels perills més dolents que té la muntanya. Quant et trobes que surt aquella boira tan espessa que no veus el cap del nas, val més quedar-te quiet i esperar que escampi, ja que sinó, pots perdre l'erma i et podries desorientar.

— Us ha passat quelcom estrany per aquests móns de Déu, alguna experiència estranya?

— No, perquè els que solem anar a muntanya, d'el G.E. i E.G., el C.E.S., som persones de seny. Solem recular a temps quan veiem el més petit detall de perill, i diem; saps què? girem cap i cul i ja tindrem temps de fer-lo un altre dia. D'això en dic jo tenir seny, experiència de muntanyenc. I així mai m'he trobat en cap fracàs. L'esperit d'aventura no el

recomano a ningú per aquestes muntanyes, ja que les conseqüències poden ser greus. S'ha de saber recular a temps i tenir seny, pensant que hem de tornar a casa.

— Però vós, Pitu, sabem que sou un solitari, no és cert?

— Sí, com ho sabeu? Jo sóc un enamorat de la muntanya i m'agrada gaudir de les fresses de l'aigua d'aquell rierol que cau sobre el pedregam o del cant del mussol, o de la xibeca a la nit, aquella remor de l'aire quan fa moure les fulles dels arbres. De tot això, si vas sol, te n'adones més. De vegades agafo la mutxilla i me'n vaig tot sol, i llavors em concentro totalment, formant part de la muntanya.

— La muntanya només és cosa d'homes?

— No. Jo he conegut dones molt fermes, grans muntanyenques, i que saben caminar. Ara que, les joves són més irregulars. Si vénen nois vénen elles o a l'inrevés. S'ho passen més bé. Ara, això són excursionistes —que dic jo— d'un esclap i una espartenya. Vénen en pla d'aventura i de cop volen ser més savis que el guia i es perden o s'enbardissen. Però, què hi

ferem! Tots hem estat joves.

— Què vol dir vocal guia?

— Per a mi, el vocal guia és una persona molt important, és el guia d'aquella expedició, el que ha de portar el grup a assolir aquell cim i tornar-los a casa a tots. Com diuen els mariners: a bon port.

— Per no perdre's a la muntanya, com s'orienta un muntanyenc?

— Sense bruiçola, normalment pels altres pics, i així saps on és el nord i el sud. De nit, per les estrelles. Amb molts detalls.

— Creieu que és saludable que els jubilats facin muntanya?

— Si els agrada, sí. Fer cames és bo per a la salut, encara que s'hi ha d'estar acostumat, però es pot començar per fer baixa muntanya, si no n'han fet mai.

— Sabem també que vós, Pitu, sou un pic-pic i sempre foteu la "pallissa" als joves. És cert o no això?

— Sí, en part sí ja que, com he dit abans, molts només tenen pardalete al cap i no volen escoltar. I jo aprofito l'hora d'esmorzar per aconsellar-los el que han de fer i no voler ser més savis que els que tenim experiència i coneixem la traïdora que pot ser la muntanya si no la coneixes. Ho faig per al seu bé, no per fer-me el savi.

— I encara en teniu per molts d'anys de continuar fotent la "pallissa" als joves o ja deixareu aviat la muntanya, Pitu?

— Si la salut m'ho permet i les cames no em fallen, encara tenen avi Serra per a temps.

És tot un símbol en Pitu. Es pot dir que és un fanàtic de la muntanya, però sempre amb el seny per endavant i no deixant-se encegar per l'egoisme d'assolir un cim si el temps no està clar. Nosaltres només recollim una frase que ell ha dit al llarg de la xerrada, que creiem que és la més encertada. Pensar que hem de tornar a casa.

CAGA FERRO

L'ACUDIT foll *per Bugarrac-*

LA SENYORA BALBINA
DEL CARRER DE BAIX

LA SENYORA BALBINA
DEL CARRER DE DALT

LA GUERRA
DE LES BALBINES

la farga
la farga
DIARI DEL CARRER DE AVINYA SALT

La Farga incorpora noms! A partir d'aquest mes entra a formar part del seu Consell de Redacció en Joan Torres, que està a la Secció de Muntanyisme. Amb això la Farga es reforça.

El Consell de La Farga té previst nomenar "Espigolaire Major" al nostre bon amic Ventura Pau. L'altre dia el vam trobar al mig de l'arxiu municipal de Girona, revisant i classificant un bon munt de papers, llibres, escrits... Durant un temps el nostre company ha d'espigolar un piló de llibres; l'Ajuntament de Girona no se'n sortia i li ha demanat un cop de mà.

A partir de 1983, hi ha un projecte: La Farga se convertirà en diari, si és que els anunciants i els redactors es posen d'acord. Ànim!

la vida amb HUMOR

ANÈCDOTES

MUNTANYENQUES

La d'aquell pastor del Canigó que, amb el seu català rossellonès, em deia un dia: "Belleu que caldria que els catalans d'ací i d'allí mus uníssim. Fotríem una gran Andorra".

O la d'aquell home menut, ressec, fugisser com una ombra, que havia trobat mantes vegades trescant per la Garrotxa. "Vós sou un gran muntanyenc —li vaig dir un dia. I ell que em fa: "I cal! Després de "lo" del 36, cal estar sempre preparat". L'home tenia més raó que un sant. Quantes vegades hi he pensat, després del 23-F.

El muntanyenc català ha fressat corriols i ha trepitjat dreceres en l'aigua-barreig d'aquests dos sentiments. Quan hom troba un muntanyenc català autèntic, mai no saps si hi va o en ve. El muntanyenc, a casa nostra, és el símbol vivent d'una raça vençuda i traumatitzada.

Primavera del 1965. El Burxeta ja era llavors el Burxeta. Pujava amb una colla de joves a Les Agudes del Montseny. Al cim volejava una senyera. Les essències pàtries van reviscolar el nostre esperit. El que era fatigosa pujada es va convertir en un passeig triomfal. Al cim vam cantar el Dolça Catalunya (encara no sabem Els Segadors). A la baixada, vam entrellucar tres personatges que pujaven esbufegant. "Aquests no són dels nostres" —vam pensar tots. De fet, anaven amb sabates i vestit de carrer. Efectivament. Quan van arribar al nostre aire, el que semblava el capitost ens va dir: "Chicos, ¿aún está arriba la bandera?". "Sí, señort" —li vam dir. I ens vam perdre, muntanya avall, per les fagedes de Santa Fe. De sobte, un tret ens va aturar en sec. Era un tret de pistola, i venia del cim. Vaig tenir maldecaps per aguantar aquells bordegassos. Ja començaven a agafar pedres. Només ens va quedar el consol de tirar-les amb ràbia contra un tronc vell i sec. Ell, pobret, no hi tenia cap culpa.

Primavera del 1982. Els muntanyencs catalans ja no sabem quina paret toquem. N'hi ha pro-Loapa, n'hi ha pro-Generalitat i n'hi ha anti-Generalitat, n'hi ha pro-pacte i n'hi ha anti-pacte. El vell pastor del Canigó i l'home menut i ressec —ombra fugissera— es difuminen en l'horitzó. Els senyors vestits de carrer s'acosten a les Agudes amb la família i comenten amb sorna els centímetres de més de les quatre barres.

Ja no és el que era abans. Per què et vas morir, vell xaruc?

BURXETA